

ردیف	سؤالات	نمره
<p>سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح مدت امتحان: ۹۰ دقیقه</p> <p>سال سوم آموزش متوسطه تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴</p> <p>دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۱</p> <p>مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir</p>		
۱	<p>با توجه به ابیات زیر، به سؤالات پاسخ دهید.</p> <p>« وقت است که در بر آشنایی بز نیم زان پیش که دست و پا فروبندد مرگ الف) کدام بیت « مصرع » است ؟ ب) « حروف قافیه » در این شعر کدام اند؟</p> <p>تا بر گل و سبزه تکیه جایی بز نیم آخر کم از آن که دست و پای بز نیم</p>	۰/۵
۲	<p>کدام گزینه با واژه ی « خوبی » هم وزن است؟</p> <p>الف) روان ب) مبعاد پ) بدی ت) جانان</p>	۰/۲۵
۳	<p>تنها قالب شعر سنتی که مصراع های آن با هم مساوی نیستند ..... نام دارد.</p>	۰/۲۵
۴	<p>برای فهم تشبیهات موجود در بیت زیر، باید به سراغ کدام واژه ها رفت؟ این واژه ها را، دقیقاً مشخص کنید.</p> <p>« گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم ورت به دست نیاید چو سرو باش آزاد »</p>	۰/۵
۵	<p>تشبیه موجود در بیت زیر را، به صورت یک « تشبیه بلیغ غیر اضافی » در آورید.</p> <p>« هیچ شک نیست که روزی اثری خواهد کرد تیر آهی که به وقت سحر انداخته ایم »</p>	۰/۵
۶	<p>با توجه به بیت « در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است/خدایا، مُنعم گردان به درویشی و خرسندی »:</p> <p>الف) ذکر کدام پایه ی « تشبیه » به تنهایی سبب پیدایش « استعاره » شده است؟ ب) مفهوم این « استعاره » را بنویسید.</p>	۰/۵
۷	<p>استعاره ی موجود در بیت زیر، چگونه پدید آمده است؟</p> <p>« فردا که پیشگاه حقیقت شود پدید شرمنده رهروی که عمل بر مجاز کرد »</p>	۰/۵
۸	<p>در بیت زیر کدام واژه در پیدایش « استعاره ی مکنیه » مؤثر بوده است؟ نوع این « استعاره ی مکنیه » را بنویسید.</p> <p>« ای بخارا، شاد باش و دیر زی میر زی تو شادمان آید همی »</p>	۰/۵
۹	<p>با توجه به بیت « برآشف ت عابد که خاموش باش / تو مرد زبان نیستی، گوش باش »:</p> <p>الف) « قرینه » ی مجاز مشخص شده را بنویسید. ب) نوع « علاقه » ی مجاز را بیان کنید.</p>	۰/۵
« ادامه ی سؤالات در صفحه ی دوم »		

ردیف	سؤالات	نمره
سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		
سال سوم آموزش متوسطه تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴		
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۱ مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		
۱۰	در بیت های زیر « مفهوم » مجازهای مشخص شده را بنویسید. الف) اگر رفت و آثار خیرش نماند ب) گر نبندی زین سخن تو <u>حلق</u> را نشاید پس مرگش <u>الحمد</u> خواند آتشی آید بسوزد <u>خلق</u> را	۰/۵
۱۱	در بیت زیر « کنایه » را بیابید و « مفهوم » آن را بنویسید. « چو نامردم آواز مردم شنید میان خطر جای بودن ندید »	۰/۵
۱۲	با توجه به بیت « نرگس مست نواز شگر مردم دارش / خون عاشق به قدح گر بخورد، نوشش باد » : الف) تکرار کدام مصوت، تکامل بخش موسیقی درونی مصراع اول است؟ ب) قدما، این نوع تکرار را چه می نامیدند؟	۰/۵
۱۳	آیا بیت زیر می تواند مثال مناسبی برای آرایه ی « تکرار » باشد؟ دلیل خود را بنویسید. « تو را گر همی یار باید بیار مرا یار هرگز نیاید به کار »	۰/۵
۱۴	کدام بیت نمونه ی مناسبی برای نشان دادن رایج ترین شیوه ی کاربرد « سجع » در شعر است؟ در این بیت « سجع » ها و نوع « آن » ها را بیابید. الف) ای دلیل دل گم گشته ، خدا را مددی ب) هنگام تنگ دستی، در عیش کوش و مستی که غریب ار نبرد ره ، به دلالت برود کاین کیمیای هستی، قارون کند گدا را	۱/۵
۱۵	در کدام بیت آرایه ی « ترصیع » وجود دارد ؟ دلیل خود را بنویسید. الف) دانه باشی مرغکانت برچنند ب) یاد باد آن که سر کوی توام منزل بود غنچه باشی کودکانت برکنند دیده را روشنی از خاک ذرت حاصل بود	۱
۱۶	در بیت زیر « جناس » ها را مشخص کنید و نوع دقیق هر « جناس » را بنویسید. « سرو چمان من چرا میل چمن نمی کند همدم گل نمی شود یاد سمن نمی کند »	۱/۵
۱۷	با توجه به بیت های زیر، ارزش موسیقایی « جناس » موجود در میان کدام گروه از واژه ها، بیشتر است؟ دلیل خود را با ذکر نام این نوع « جناس » بنویسید. الف) ای مهر تو در دل ها، وی مهر تو بر لب ها ب) بردوخته ام دیده چو باز از همه عالم وی شور تو در سرها، وی سیر تو در جان ها تا دیده ی من بر رخ زیبای تو باز است	۱
۱۸	با توجه به بیت « سعدیا گر نکند یاد تو آن ماه، مرنج / ما که باشیم که اندیشه ی ما نیز کنند » : الف) برای واژه ی مشخص شده، یک واژه ی « هم ریشه » بنویسید به گونه ای که با آن واژه « جناس » هم داشته باشد. ب) « هم ریشگی » واژه ها ، در اصطلاح ادبی چه نام دارد؟	۱
« ادامه ی سؤالات در صفحه ی سوم »		

ردیف	سؤالات	نمره
سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی رشته: ادبیات و علوم انسانی ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح مدت امتحان: ۹۰ دقیقه		
سال سوم آموزش متوسطه تاریخ امتحان: ۱۳۹۱/۱۰/۲۴		
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۱ مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		
ردیف	سؤالات	نمره
۱۹	در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم «تناسب» دارند؟ تناسب این واژه‌ها با هم، سبب پیدایش کدام «آرایه‌ی معنوی» شده است؟ «هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد، پیش همه پیکان‌ها»	۰/۷۵
۲۰	در بیت زیر، شاعر با اشاره به داستان ..... از «آرایه‌ی معنوی» به نام ..... بهره گرفته است. «اگر عاقل بود داند که مجنون صبر نتواند شتر جایی بخواباند که لیلی را بود منزل»	۰/۷۵
۲۱	کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» در شعر زیر، آگاهی شاعر از موضوعات مختلف را نشان می‌دهد؟ این آرایه را در شعر زیر مشخص کنید. «چه خوش‌گفت فردوسی پاک‌زاد میزار موری که دانه کش است که رحمت بر آن تربت پاک‌باد که جان دارد و جان شیرین خوش است»	۰/۷۵
۲۲	چرا تضاد به کار رفته در بیت زیر، هنرمندانه و از لطیف‌ترین تضادهاست؟ «بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم»	۰/۷۵
۲۳	در هریک از بخش‌های مشخص شده‌ی اشعار زیر، کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» آشکار است؟ الف) از تهی سرشار // جویبار لحظه‌ها جاری است ... ب) مثل این است که شب نمناک است // دیگران را هم غم هست به دل // غم من لیک // غمی غمناک است ...	۱/۵
۲۴	در بیت «چنان سایه گسترده بر عالمی که زالی نیندیشد از رستمی»: واژه‌ی ..... در این بیت به معنی «پیرزن سپید موی» است و در معنی ..... با واژه‌ی «رستم» تناسب دارد. به همین دلیل آرایه‌ی ..... را پدید آورده است.	۱/۵
۲۵	در بیت «آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است / و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است»: الف) چه نوع «لف و نشری» در بیت دیده می‌شود؟ ب) نوع رابطه‌ی «لف و نشر» را بنویسید.	۰/۵
۲۶	یک مثال که حاوی «اغراق» باشد، خلق کنید و بنویسید.	۰/۵
۲۷	در بیت زیر، شاعر چه دلیلی برای رنگ کردن موی خویش می‌آورد؟ این کاربرد شاعرانه، سبب ایجاد کدام «آرایه‌ی معنوی» شده است؟ «من موی خویش را نه از آن می‌کنم سیاه چون جامه‌ها به وقت مصیبت سیاه کنند تا باز نوجوان شوم و نوکنم گناه من موی از مصیبت پیری کنم سیاه»	۱
۲۰	«موفق باشید»	

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۸/۳۰ صبح
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۴	
دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۱	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	الف) بیت اول (وقت است که ...) (۰/۲۵) ب) « ابی » (۰/۲۵)	۰/۵
۲	گزینه ی « ت » « جانان » (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	« مستزاد » (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	« نخل » (۰/۲۵) « سرو » (۰/۲۵)	۰/۵
۵	« آه تیر است. » (۰/۵)	۰/۵
۶	الف) « مشبه به » (۰/۲۵) ب) « دنیا » (جهان ، گیتی) (۰/۲۵)	۰/۵
۷	جزء یا ویژگی « مشبه به » (خانه ، ساختمان) به « مشبه » (حقیقت) اضافه شده است . (یا حقیقت به ساختمان یا خانه ای مانند شده ، آن گاه جزیی از « مشبه به » به « مشبه » اضافه شده است .) (۰/۵)	۰/۵
۸	« بخارا » (۰/۲۵) « تشخیص » (انسان انگاری ، شخصیت بخشی ، جان بخشی) (۰/۲۵)	۰/۵
۹	الف) « قرینه : بقیه ی واژگان جمله » (۰/۲۵) ب) « آلیه » « ابزاری » (۰/۲۵)	۰/۵
۱۰	الف) « سوره ی حمد » یا « سوره ی فاتحه الکتاب » (۰/۲۵) ب) « دهان » (۰/۲۵)	۰/۵
۱۱	« کنایه » : « جای بودن ندید » (یا مصراع دوم) (۰/۲۵) ، مفهوم « کنایه » : « فرار کردن » (یا هر مفهوم درست و مشابه دیگر) (۰/۲۵)	۰/۵
۱۲	الف) « مصوت کوتاه - » (۰/۲۵) ب) « تتابع اضافات » (۰/۲۵)	۰/۵
۱۳	« بله » (۰/۲۵) ، زیرا واژه ی « یار » به یک معنا در بیت « تکرار » شده است . (۰/۲۵)	۰/۵
۱۴	بیت « ب » (هنگام تنگ دستی ...) (۰/۵) « سجع » : « تنگ دستی » و « مستی » (تنگ دستی و هستی) (۰/۲۵) نوع « سجع » : « مطرف » (۰/۲۵) نوع « سجع » : « متوازی » (۰/۲۵)	۱/۵
۱۵	« بیت الف » (دانه باشی ...) (۰/۲۵) زیرا : تمام سجع های این موازنه (۰/۵) از نوع « متوازی » اند . (۰/۲۵) (یا تمام سجع های این بیت ، علاوه بر هم وزنی (۰/۵) واج های پایانی آن ها نیز ، یک سان است . (۰/۲۵))	۱
۱۶	واژه های « جناس » : « چمان » و « چمن » « من » و « سمن » یا « من » و « چمن » (۰/۲۵) نوع « جناس » : « ناقص افزایشی » (۰/۵) واژه های « جناس » : « چمن » و « سمن » (۰/۲۵) نوع « جناس » : « ناقص اختلافی » (۰/۵)	۱/۵

ساعت شروع : ۸/۳۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان : ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۴		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش‌آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور دی ماه سال ۱۳۹۱

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۷	«باز» و «باز» (۰/۲۵) زیرا: «واژه های جناس (باز و باز) از نظر «لفظی» یکسان (۰/۲۵) اما در «معنی» با هم متفاوت اند (۰/۲۵) و «جناس تام» دارند. (۰/۲۵)	۱
۱۸	الف) «رنج» (۰/۵) ب) «اشفاق» (۰/۵)	۱
۱۹	«کمان» ، «سپر» ، «پیکان» (۰/۵) «مراعات نظیر» (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۰	«لیلی» و «مجنون» (۰/۵) «تلمیح» (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۱	«تضمین» (۰/۲۵) بیت دوم (میازار موری که ...) (۰/۵)	۰/۲۵
۲۲	زیرا از دو فعل « مثبت » و « منفی » (می رود و نمی رود) (۰/۵) که مصدری یک سان دارند، به وجود آمده است. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲۳	الف) « تناقض » (متناقض نما ، پارادوکس ، بیان نقیضی) (۰/۷۵) ب) « حس آمیزی » (۰/۷۵)	۱/۵
۲۴	« زال » (۰/۵) « پدر رستم » (۰/۵) « ایهام تناسب » (۰/۵)	۱/۵
۲۵	الف) « مشوش » (به هم ریخته) (۰/۲۵) ب) « تشبیه » (« مشبه » و « مشبه به ») (۰/۲۵)	۰/۵
۲۶	« شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب » (یا هر مثال درست و مناسب دیگر) (۰/۵)	۰/۵
۲۷	« مصیبت پیری » (یا هر توضیح درست و مشابه ، نظیر این پاسخ) (۰/۵) « حسن تعلیل » (۰/۵)	۱
	« خدا قوت »	۲۰